

obsequio de alguna familia devota, que representan a San Miguel Arcángel, puestos sobre la mesa de un altar lateral, frente al púlpito.

Intrigado por la presencia de San Miguel en una ermita dedicada a San Vicente Ferrer, pude averiguar por testimonio de personas enteradas, que la parroquia de Cuevas de Vinromá hacía, en remotos tiempos una romería a una ermita de San Miguel, hoy en ruinas, que está en el término municipal de Alcalá. Se trataba de una romería penitencial, que, como sucedió en otras localidades dió ocasión a rivalidades i querellas.

Los moradores de Alcalá, por razones que desconocemos, se oponían a aquella anual "invasión" forastera, y la romería de Cuevas acababa casi siempre en reyertas y altercados, que en vez de aumentar la devoción la disipaban.

Para precaver mayores daños, las autoridades de Cuevas de Vinromá determinaron un buen día suspender la romería a tierra forastera y centrarla en la misma ermita de San Vicente, erigiendo un altar lateral a San Miguel. Así se celebró durante algún tiempo aquella romería el segundo viernes de Cuaresma, que fue conocida con esta frase popular: "Anem a pegar la volta de Sant Miquel".

Al final, también desapareció esta devoción por falta de arraigo, quedando en la ermita el altar y los cuadros de San Miguel, para perpetua memoria.

Hoy aún se conserva la fiesta a San Vicente, predicador itinerante, que recorrió estas tierras del Maestrazgo, obrando prodigios."

Pel que fa a la volta de Sant Miquel recordo bé, que pels anys cinquanta sortia una processó a les quatre de la vesprada de l'església, anava pel Raval de València i el camí de la Travessa, fins arribar a l'ermita, mentre cantaven les letanies dels sants en llatí. En passar pel cementiri, es resava una oració als difunts i una vegada dins l'ermita, una part de rosari.

Aleshores quan s'acabava tot, els xiquets s'omplien les butxaques de pilotetes de xiprer per tirar-ne alguna a les xiquetes, que poroses fugien. Això era un divertiment.

A la volta de Sant Miquel assistien els xiquets i xiquetes de l'escola acompanyats pels mestres. Tal vegada aquesta circumstància seria en memòria de l'origen de la volta, que segons la meua veïna Vicenta Villonga, dona intel·ligent i de gran memòria, deia que a causa d'una pertinaça sequera que patien els camps de les Coves, un mestre del poble, que deuria tenir devoció a Sant Miquel, junt amb els seus alumnes, que portaven el saquet de la berena, vant sortir de matinada, a peu, fins a l'ermita de Sant Miquel d'Alcalà, per implorar-li la pluja. Quan tornaven ja va començar a ploure, i van aplegar a casa tots mullats. Aquesta pluja es va considerar com un fet d'especial protecció. Llavors les Coves va fer la promesa d'anar en romeria cada any, fins que

degut a uns fets luctuosos (hi ha qui diu que va bolcar i despenyar un carro dels romers, morint els ocupants; uns altres que els gaspatxers consideraven com una intromissió dels covarxins en les seues propietats...) es va decidir fer l'altar a Sant Miquel dins l'ermita de Sant Vicent.

Però abans, com que el poble tenia feta la promesa de la romeria a Sant Miquel d'Alcalà, per alliberar-se del compromís ho van tindre que demanar al bisbe de Tortosa, que va concedir la dispensa i el permís corresponent al canvi de lloc.

Cal fer esment a la transformació exterior que ha experimentat l'ermita.

En primer lloc junt a la sacristia hi havia una caseta de l'ermitana que ha desaparegut, a hores d'ara no queda res. La darrera cuidadora s'anomenava Teresa.

Fa pocs anys un grup de persones preocupades pel mal estat de l'edifici, integrat per Sabas Algar, Vicentica Boira, Paquita Forés, Pepita Escoí,

Vicentica Serret, Elvira Agut i alguna més que el meu informador no recorda, van treballar força per recaptar diners, procedents de rifes i donatius; es van escometre importants treballs de sanejament a les parets mestres de l'edifici i teulada que van costar més de milió i mig de pessetes.

Després amb uns diners que van sobrar es va arreglar la porta principal.

Una altra millora ha sigut el canvi de l'entorn, gràcies a la cessió del terreny que envolta l'ermita, per part de D. José Antonio Dávalos. Aquest entorn s'ha arranjat i embellit amb la construcció d'una zona ajardinada, reforçada amb boniques parets de pedra seca fetes per Vicente Escobedo i els seus ajudants.

S'encarreguen de mantenir net, tant el jardí com l'edifici, preparant amb il·lusió la festa, els quatre majorals, que anualment es renoven.

Ens hem d'alegrar, de que el poble de les Coves sàpiga conservar les tradicions que ens van llegar els nostres avantpassats.

Tal com s'ha enfocat, per tenir cura d'aquest indret, formant una associació o confraria, en la que cada persona aporta anualment un xicotet donatiu per mantenir l'ermita i fer la festa del sant, està molt bé, així s'evitarà que passe com abans, que durant anys sols la bona voluntat d'unes poques persones, com Losar Escoí i d'altres, que se valien de les amistats per aconseguir reunir alguns diners, a fi de pagar als obrers que tapaven les xorres perquè l'edifici no s'ensorrés.

També cal anomenar un fet que ja és tradició: la bona disposició dels veïns i veïnes de la Ravaleta, que any rere any, ajuden a netejar i preparar la festa de Sant Vicent.

Ara estaria molt bé si se pogués aconseguir reunir la quantitat de diners suficient per arreglar el seu interior. Em consta que hi ha gent empenyada en que així siga. Segur que el sant valencià ens mirarà satisfet.

Façana de l'Ermita de Sant Vicent (Les Coves de Vinromà).